

Homoseksuālitate – izaicinājums kristiešiem (1)

Ievads

Šis raksts tapa laikā pēc Rīgas *praida* 2005. gadā, kad pirmo reizi Latvijā saniknots pūlis izpauda savu neapmierinātību ar geju un lesbiešu demonstrāciju. Ļoti aktīvi šeit iesaistījās [neapmierinātību izrādīja] arī dažādu kristīgo konfesiju pārstāvji.

Es šajā rakstā nevēlos runāt par to, vai *praidis* ir provokācija vai nav, bet par tiem, kas ļāva un ļauj sevi provocēt. Baznīcai (2) ir jāuzmanās, ka cīņa pret homoseksuāliem cilvēkiem nepārvēršas par raganu medībām. Es kategoriski vēršos pret to, ka baznīcas pārstāvji, tai skaitā Jaunā Paaudze, tiešā vai netiešā veidā atbalsta vardarbību un naidu kurināšanu pret homoseksuāliem cilvēkiem. Ar rakstu es vēlos veicināt izpratni starp homoseksuāli orientētiem cilvēkiem un baznīcu. Tikai tad, ja mēs mēģināsim viens otru saprast, nevis nosodīt, mēs varam atrast risinājumus. Tas attiecas uz abu pušu ieguldījumu, lai netiktu veidoti ienaidnieka tēli.

Lai baznīcā varētu spriest objektīvāk par homoseksualitāti, diskusijā vajadzētu iesaistīties arī pašiem homoseksuāliem kristiešiem, kuri neuzskata homoseksualitāti par grēku. Diemžēl tas nav iespējams, jo nav skaidrs, kur viņu vārdi var tikt iztulkoti kā homoseksuālitates propagandēšana. Nekur nav pateikts, kur tā sākas un kur tā beidzas. Ja šie kristieši atklāti runātu, viņi riskē ar savu izslēgšanu no dievgalda kopības resp. ekskomunikāciju.

1. Kā veidojas mūsu priekšstats par homoseksualitāti?

1.1. Pieredze

Kalpojot mācītāja amatā, man 8 gadu laikā nav gadījies neviens gadījums, ka homoseksuālitate kādam būtu bijusi problēma. Ikdienas dzīvē esmu saticis varbūt kādus 20 cilvēkus, par kuriem es zinu, ka viņi ir homoseksuāli.

Ja rēķina, ka 4-10 % no visiem iedzīvotājiem ir homoseksuāli, tas nozīmē, ka lielākā daļa no viņiem savu seksuālo identitāti nenes uz ārpusi, bet slēpj. Jautājums – kāpēc tas tā ir? Vai tāpēc, ka homoseksuāli cilvēki neuzticas baznīcai? Katrā ziņā draudzes dzīvē homoseksuālitate nav aktuāls temats.

1.2. Bībele

Bībelē ir dažas vietas, kas runā tieši par homoseksualitāti, bet dažas netieši. Jēzus par to neko nesaka. Visnozīmīgākā vieta noteikti ir Rom. 1. Bet homoseksuālitate nav centrāla nevienā Bībeles grāmatā.

1.3. Baznīcas nostāja

Pēc LELB 1996. gada rezolūcijas (3) nekas nav noticis, lai palīdzētu homoseksuāliem cilvēkiem. Pirms Rīgas *praida* pasākuma 2005. gadā baznīcas pārstāvji izteica izpratni par iespējamo vardarbību pret gājiena dalībniekiem, pārspilēja potenciālas briesmas, jauca homoseksualitāti ar pedofiliju, nomelnoja homoseksuālus cilvēkus pēc iespējas vairāk, izvēlējās galējus radikāļus, lai raksturotu homoseksuāli orientētu cilvēku nostāju kopumā u.t.t. Diemžēl jāsecina, ka tradicionālās konfesijas pieder pie tiem spēkiem, kas polarizē, un nespēj ar vēsu prātu un skaidru skatu šīm lietām pieiet.

1.4. Zinātne

Kā definēt homoseksualitāti? Definīcija ir cieši saistīta ar to, kā es saprotu seksualitāti. Ja skatās uz seksualitāti tikai kā uz bioloģisku, dabisku procesu, tad

seksualitāte attiecas tikai uz to, kas ir saistīts ar sugu reprodukciju (4). Tomēr ir skaidrs, ka cilvēka seksualitāti iespaido arī sabiedrības vēsturiskā, sociālā, kulturālā un politiskā vide. Tā ietver attiecības ar sevi, ar apkārtējiem un ar sabiedrību, kurā mēs dzīvojam, vienalga kāda ir mūsu seksuālā orientācija. Seksualitāte ir saistīta ar mūsu ticību, darbību, uzvedību, vēlmēm, attiecībām un identitātēm. Homoseksualitāte manā izpratnē nozīmē seksuālas attiecības viena dzimuma cilvēku starpā. (5)

Līdz šim nav pierādīts, ka homoseksualitāte ir iedzimta. Bet kā ir izskaidrojuma dzīvnieku homoseksualitāte?

Vai homoseksualitāte ir hormonāls process cilvēka attīstībā? Bērnības traumas? Izvirtība? Daudz neskaidrības. Dažādi pētījumi – dažādi secinājumi. Lobētas top abas puses!

Vēl aizvien spēkā ir Pasaules Veselības Organizācijas atzinums un ASV psihiatru asociācijas atzinums, ka homoseksualitāte nav slimība. Uz ko balstas šie atzinumi? Vai to panāca homoseksuāļu lobījs vai tam pamatā ir zinātniski pētījumi?

Lielākā daļa zinātnieki apstiprina faktu, ka homoseksualitāte nav slimība. Par to ir bijuši daudzi un dažādi pētījumi. (6)

Tikai melns – balts skatījums neatbilst realitātei. (7)

Manuprāt, nevar noliegt faktu, ka homoseksualitāte var nākt līdzī no ļoti agras bērnības, bet arī var būt, ka pusaudžu vecumā zēniem un meitenēm vēl nav galīga skaidrība par savu seksuālo identitāti, un tādēļ var rasties priekšstats par iespējamu ietekmi praktizēt homoseksuālas rīcības.

Tā var arī būt izvirtība, ja pieaugušie to praktizē tikai savas baudas dēļ, nevis tāpēc, ka viņiem ir dabiska nepieciešamība. Ir atšķirība starp homoseksuālu rīcību īpašos apstākļos (kā piem. cietumā) un homoseksualitāti, kas nāk līdzī no agras bērnības, un ir seksuālās identitātes apziņa.

Vēl ir jāņem vērā, ka katrā cilvēkā ir gan homo–, gan heteroseksuāli orientētas tieksmes. Ja nav izteikta viena orientācija, tad runā par biseksualitāti.

Lai šeit tiktu pie skaidrības, ir jābūt stipri uzmanīgam ar vispārīgiem un paviršiem secinājumiem.

Jautājumā par iespēju mainīt seksuālo orientāciju viedokļi atšķiras. Ir dažas kristīgas organizācijās, kas to apgalvo (8), tomēr lielākā daļa speciālistu to apšaubā. Ir arī ziņojumi, kas liecina par garīgu vardarbību pret homoseksuāliem cilvēkiem. (9)

1.5. Mediji

Tieši pēdējos gados ir bijuši ļoti daudz raksti par šo tēmu. Jautājums, vai tā ir geju lobēta kampaņa, vai tāpēc, ka arī avīzēs mēdz būt cilvēki ar savu pārliecību, vai tāpēc, ka šis temats vienkārši labi pārdodas. Kā raksta Ingus Bērziņš: *...“praida rakstu” sērijas dēļ pamatīgi cēlās portāla apmeklējums, palielinājās eksponēto reklāmas laukumu skaits, un attiecīgi mūsu biznesam veicās vēl labāk.*” (10)

Acīm redzama ir pretruna starp sakāpinātu uzmanību pret homoseksualitāti no vienas puses un nenozīmīgo lomu, ko tā spēlē Bībelē un ikdienas pieredzē no otras puses. Bez tam vēl konstatējot neskaidro izcelsmi un dažādās homoseksuālās izpausmes no zinātniskās puses.

2. Padziļināta atbildes meklēšana:

2.1. Politiskā manipulācija

Homoseksuālitate ir brīnišķīgs temats, lai novirzītu cilvēku apziņu no daudz svarīgākiem jautājumiem – nabadzība, netaisnība, korupcija u.t.t.

LPP un citiem tas deva iespēju sevi izrādīt, eksponēt kā vienīgo īsto “kristīgo vērtību” aizstāvi. Taktika ir primitīva: iesākumā sakurināt emocijas, lai uz šī fona varētu popularizēt sevi kā glābēju no “izvirtības”.

Bīstamība: pazūd robeža ar fašistiem u.c. radikāliem spēkiem, ja izturas iecietīgi pret vardarbību un citām naida izpausmēm. Ienaidnieka tēls par homoseksuāliem cilvēkiem var ātri pārvērsties vardarbībā un naidā.

2.2. Bībeles izpratne

Lielas problēmas rodas, ja uztver visus Bībeles vārdus ar vienādu nozīmi un svaru. Ja katrs Bībeles vārds ir ar vienādu nozīmi visos laikos, tad tiešām ir būtiski cīnīties pret homoseksualitāti. Ja “atkāpjas” no viena, tad apdraudēts ir viss. Šāda nostāja ignorē to, ka katrs lasītājs interpretē Bībeli ar savu subjektīvo pieeju un pieredzi.

Jau pašā Jaunajā Derībā var redzēt, ka bija atšķirīgi uzskati par to, kādi bauslības noteikumi ir jāievēro. Piem. Gal. 2 apustulis Pāvils kritizē Pēteri par norobežošanos no pagāniem. Melanhtons Augsburgas ticības apliecībā XXVIII Artikulā, Par baznīcas varu, raksta: „Tāpat tradīciju izgudrotāji pretēji Dieva pavēlei, saistīdami grēku ar ēdieniem, dienām un tamlīdzīgām lietām, uzliek baznīcai bauslības jūgu, it kā kristiešiem taisnošanas iegūšanai būtu nepieciešama tāda kalpošana, kas līdzīga levītiskajai, kuru Dievs būtu uzticējis apustuļiem un bīskapiem.” (11) Šeit ir arī būtiski, ko mēs saprotam zem bauslības. Augsburgas ticības apliecības apoloģijā IV Artikulā Par Taisnošanu Melanhtons saka: „Bet ar bauslību šajā disputā mēs saprotam Dekaloga baušļus, vienalga, kur Rakstos tie arī būtu atrodam. Par ceremonijām un Mozus tiesiskajiem likumiem mēs pašreiz nerunājam.” (12)

Luters savukārt nosauca 3. Mozus grāmatu par „der Juden Sachsenspiegel”, tātad jūdu likumu grāmatu, ko nevajag automātiski pārnest uz citām kultūrām un valstīm.

Mēraukla, kas ir derīgs un kas nav, ir vienīgi un tikai Kristus, kas ar Savu krusta nāvi un augšāmcelšanos pilnīgi izmainīja Viņa sekotāju domāšanu un izpratni par Dievu un Svētajiem Rakstiem. Šīs izmaiņas nenotika uzreiz, bet pakāpeniski. Tā pagāja piem. ilgs laiks, kamēr kristieši saprata, ka verdzība nav savienojama ar evaņģēliju. Vai mēs šodien varam apgalvot, ka esam pilnībā izpratuši Kristus nozīmi priekš mums sāpīgiem ētiskiem jautājumiem? Vēl, Apustuļu darbos aprakstītā Pētera tiepšanās ar Dievu par Evaņģēlija sludināšanu pagāniem. (13) Šodien tas ir pats par sevi saprotams, bet toreiz baznīcas pirmsākumos tā nebija. Tātad šeit ir notikusi attīstība! Nevis Dieva attīstība, bet cilvēku izpratnes attīstība.

Ja uzskata, ka visi Svēto Rakstu vārdi ir ar vienādu svaru, kā tad ir ar 3. Moz. gr. 20, 23, kur tiek prasīts homoseksuālu cilvēku sodīt ar nāvi? Apustulis Pāvils Rom. 1, 32 to apstiprina. Tādēļ vēlreiz, vai aicinājums nomētāt homoseksuālus cilvēkus ar akmeņiem, ir spēkā vai nav? Ja jā, tad kāda vēl tur runa par ienaidnieku mīlestību, pārvarēt ļaunu ar labu, u.t.t.? Tad, lūdzu, sāksim mest akmeņus uz spītīgiem un nepaklausīgiem dēliem (5. Moz. 21,18-21), laulības pārkāpējiem un homoseksuāliem (3. Moz. 20,10-11).

Ja nē, tad ir atzīts, ka zināmas vietas Bībelē bija aktuālas konkrētā vēsturiskā situācijā. Tad kāpēc tā nevarētu būt arī ar Bībeles uzskatu par homoseksuālītāti? Atgriezies pie šīm 3. Mozus grāmatas prasībām nozīmē zaudēt Kristus nopelnu baznīcas dzīvē. Tad iznāk tas pats, ko Melanhtons pārmeta saviem sholastiskiem pretiniekiem: „Tā viņi aprok Kristu, un cilvēki vairs nesaskata Viņu par Vidutāju un nedomā, ka Viņa dēļ tie no Dieva žēlastības saņem grēku piedošanu un salīdzināšanu.” (14)

Pēc protestantu baznīcu mācības Bībele ir jālasa kopumā un tā skaidro pati sevi. Bet tad ir arī jāņem vērā mīlestības bauslis, kas kategoriski noliedz mums izturēties vardarbīgi pat pret saviem ienaidniekiem. Jautājums paliek, vai mūsu attieksme pret homoseksuāliem cilvēkiem ir balstīta mīlestībā? Bieži dzirdētais arguments, ka bauslības sludināšana ir visīstākā mīlestība, neiztur kritiku. Es gribētu zināt, kurš no baznīcas vadības uzņemsies atbildību, ja cilvēks, kurš ir saņēmis baznīcas nosodījumu, nonāks smagā depresijā, izdarīs pašnāvību vai kļūs par Dieva noliedzēju. Amerikā 30% homoseksuāļu vecumā no 15 -24 g. mēģina izdarīt pašnāvību, iemesli – homofobiska attieksme pret viņiem. (15) Šeit ir runa par konkrētu cilvēku likteņiem, arī par ģimenēm, kuras iet postā, tāpēc, ka nevar izturēt spriedzi starp sabiedrības, tai skaitā baznīcas, aso nostāju un savu bērnu mēģinājumiem atrast savu identitāti.

Kā ir ar kontekstu? Gandrīz visi pret homoseksuālītāti piesauktie teksti nerunā par homoseksuālītāti kā tādu, bet ir saistībā ar elkdievību (3. Moz. 18,22; arī 3. Moz. 20,13; Rom.1, 24-32), ar izvarošanu (1. Moz. 13,13; 18,20-21; 19,1-5; Soģu 19,22) un dzimumattiecībām ar prieka zēniem, - tāpat arī seksuālā vardarbība (1. Kor. 6,9; 1. Tim. 1, 9-10). Pēdējo pantu izpratne nav viennozīmīga. Ekumēniskā vācu „Einheitsübersetzung” runā par „prieka zēniem” un „zēnu piegulētājiem” un attiecina šos jēdzienus uz vecumu, lai nosodītu pederastiju. (16)

Nevar nepieminēt arī divus pantus no Samuēla grāmatām, kur tiek raksturotas Dāvida un Jonatāna attiecības:

1.Sam 20,30: Tad Sauls iekaisa dusmās pret Jonatānu un uz to sacīja: "Tu izvirtuās, ietiepīgās un nepaklausīgās sievas dēļ! Vai tad es nezinu, ka tu esi sev izraudzījis Isaja dēlu, tā pats sevi ievēzdam negodā un savas mātes netiklām miesām ar to arī sagādādams kaunu?"

2.Sam 1, 26: Dāvids sērodams par Saulu un Jonatānu, saka: „ Man tevis žēl, mans brāli Jonatān! Tu biji man ļoti mīļš! Tava mīlestība man bija daudzkārt dārgāka nekā sievu mīlestība!"

Protams, ka neviens jau nezina kādas ir bijušas attiecības starp Dāvidu un Jonatānu. Tomēr neviens nevar arī noliegt, ka šie panti liecina par divu vīriešu ciešu draudzību, kas robežojas ar homoseksuālām attiecībām.

Jautājums ir arī par vēsturisko kontekstu. No Vecās Derības mēs varam noprast, ka homoseksuālītāte tika praktizēta pagānu tempļos, cieši saistīta ar elkdievību. Grieķu – romiešu kultūrā tā bija ļoti izplatīta parādība. Pāvilam tas nebija pieņemami. Rom.1, 24-32 iet runa par pagāniem, kurus Dievs par savu elkdievību ir sodījis ar homoseksualitāti, kaut sākotnēji tie ir bijuši heteroseksuāli. Homoseksuālītāte šeit ir elkdievības seka. Tāpat šeit nav runa par vispārīgu homoseksuālītātes nosodījumu, bet Pāvils runā kā savas vides un sava laika cilvēks, skaidrojot vēstules ievadā, ka gan pagāni, gan jūdi ir pakļauti grēkam. Arī Lutera lekcijās par Romiešu vēstules minētajiem pantiem nerunā par vispārīgu homoseksualitāti, bet gan par sekām elkdievībai. Visa skaidrojuma izejas pozīcija ir un paliek elku kalpība. Zīmīgi, ka

Luters šo jautājumu nepaceļ doktrinālā līmenī kā tas ir šodien, kaut arī toreiz neapšaubāmi bija homoseksuāli cilvēki. Nevar vienkārši tiešā veidā pārnest toreizējo situāciju uz mūsu sabiedrību, jo mēs tomēr dzīvojam citos apstākļos.

1. Moz. 2,24 saka: “*Tāpēc vīrietis atstās tēvu un māti un saistīsies ar savu sievu, un tie būs viena miesa*”. Tas, ka pēc Bībeles vīrietim un sievietei ir paredzēta laulība kā Dieva iekārta, nenozīmē, ka nevar būt izņēmumi. Vēl ir jāņem vērā, ka tas ir stāvoklis pirms grēkā krišanas, kurpretim tagad mēs dzīvojam grēka izpostītā pasaulē ne tikai ārēji, bet arī iekšēji izpostītā. Ir jāatceras Jēzus teiktais Mt.19, 11.12:

“*Bet viņš tiem sacīja: – Ne visi spēj saprast šo vārdu, bet tikai tie, kam tas dots. Jo ir bezdzimuma cilvēki, kas tādi no mātes miesām. Un ir bezdzimuma (ευνουχοσ, eunouchos) cilvēki, ko citi padarījuši par tādiem. Un ir bezdzimuma cilvēki, kas paši sevi padarījuši par tādiem debesu valstības dēļ. Kas to spēj saprast, lai saprot.*” Tātad ir izņēmumi, kas ļauj atcelt ierasto kārtību, bet vienlaikus nav vienkārši skaidrojami.

Ja neņem vērā augstāk minētās vietas no Samuela grāmatas, tad nekur Bībelē nav runa par ilgstošām attiecībām starp viena dzimuma pārstāvjiem, kur viņu seksuālās attiecībās ir ieguldītas savstarpēja cieņa un mīlestība, kas, bez tam, ir kristieši. Kā mēs varam būt tik droši, ka Dievs šos cilvēkus nemīl? Galu galā mūsu pestīšana ir atkarīga no mūsu ticības, ka caur Kristu mēs saņemam grēku piedošanu, - nevis no mūsu darbiem. Pat tad, ja homoseksuāls kristietis, kurš dzīvo pārliecībā, ka homoseksuālitate nav grēks, ir maldījies, - pat tad iespēja ir daudz lielāka, ka Dievs viņam piedos. Bet tikpat labi var būt, ka mēs ar savu kategorisko nosodījumu maldāmies, un mums par to būs jāatbild Dievam, kā tiem farizejiem, kas uzliek citiem smagas nastas, bet paši nekustina ne pirkstiņu, lai tās kustinātu (Mt. 23,4).

Ja tik ļoti tiek izcelta homoseksuālitate kā viena no centrālajām ētiskām problēmām, tad tas nav apzināti, bet, iespējams, saistīts ar neapzinātiem procesiem mūsos pašos.

2.3. Neapzinātas bailes

Bailes no homoseksuāliem cilvēkiem diskusijā par “*Rīgas praidu*” tika izteiktas atkal un atkal: viņi apdraud mūsu sabiedrības pamatus, ģimenes iekārtu, pavedina mūsu bērnus, apgāna mūsu svētumu u.t.t.

Racionāli skatoties tur ir ļoti maz reāli fakti un sāk izskatīties pēc masu psihozes:

- Ģimenes šodien ir apdraudētas daudz vairāk no nabadzības, laulības pārkāpšanas, atkarībām, vardarbības u.c.
- Homoseksuāli orientēto cilvēku starpā pedofīli ir proporcionāli tik pat, cik heteroseksuāļu vidū. Lielākā daļa pedofīli ir cilvēki, kas ir heteroseksuāli vai kuriem vispār nav skaidra dzimuma identitāte. (17)
Pret pedofīliju viennozīmīgi ir ļoti nopietni jācīnās, lai aizsargātu bērnus un pusaudžus no viņu dzīvi postošām attiecībām.
- Homoseksuālitate nevar otram uzspiest, ja tas pats to nevēlas. Nevar otru pārtaisīt par homoseksuāli un otrādi, kaut arī ļoti daudzi domā, ka var. Pat viens no lielākiem geju kritiķiem D. Dobsons atzīst, ka homoseksuālitate parasti apzināti neizvēlas (18). Ietekmēt var vienīgi biseksuālu cilvēku seksuālo orientāciju. Neskaitāmi daudz homoseksuāli orientēti cilvēki visā nopietnībā ir centušies sevi mainīt, bet nav to reāli piedzīvojuši. Var būt, ka ir cilvēki, kas attiecībā uz savu seksuālitate un identitate ir meklējumu ceļos, un

pēc homoseksuālas fāzes var nonākt pie piepildītas heteroseksuālas dzīves. Tomēr vispārināt šo pieredzi un prasīt to no visiem homoseksuāliem, nozīmē neredzēt, ka daudzos gadījumos šeit neko nevar izmainīt. (19)

Ja bailes un naidu pret homoseksuāliem nevar pamatot ar faktiem, tad viens skaidrojums varētu būt, ka šeit notiek projekcija.

Šeit mēs nonākam pie paradoksālas situācijas:

No vienas puses absolūti seksuālizēta sabiedrība (mediji, reklāma, popzvaigznes, internets u.c.), no otras puses par seksu nerunā, vismaz vidējā un vecākā paaudze.

Protesti pret homoseksuālītāti dod iespēju izpaust savas neapzinātās vēlmes un savu neapmierinātību. Skatoties no Jāņa 8,1-11, Jēzus aicina pievērst uzmanību vispirms saviem grēkiem, pirms sākt nosodīt citus. Tāpat Mt. 7,1-5: Meklēsim balķi savās acīs, nevis skabargu otrā.

Vēl kāda īpatnība! Diskusijas degpunktā ir geji, nevis lezbietes. Tātad šeit uzsvērti tiek galvenokārt vīriešu lomu sabiedrībā un viņa seksuālitate. Skatoties uz daudz piesaukto vīru bezatbildību pret savām sievietēm un saviem bērniem, ir tikai loģiski redzēt kopsakarību starp naida izpausmi pret gejiem un pašu nespēju veidot normālas, ilgtspējīgas attiecības ģimenē no vienas puses. No otras puses neapmierinātība ar savu vīrišķību un nespēja pieņemt savu seksualitāti. Geji kalpo kā spogulis, uz ko var izgāzt savu naidu pašam pret sevi. (20) To viņi izraisa ar savu uzdrīkstēšanos paust savu esamību publiskā telpā un protestējot pret diskrimināciju mūsu sabiedrībā.

Šeit ir arī konflikts starp tradicionālām vērtībām un globalizēto ekonomiju, kas notiek visā pasaulē, ikvienā cilvēkā. Notiek plaša manipulācija ar mūsu vēlmēm, lai mēs kļūtu par labiem patērētājiem. Aizvien vairāk un pilnīgāk mūsu dzīve tiek pakļauta naudas diktātam – komercializācija sakropļo arī seksualitāti, gan hetero-, gan homoseksuālītāti.

No vienas puses daudzas tradīcijas zaudē savu vērtību, no otras puses ne jau viss, ko mēs esam mantojuši savās tradīcijās, ir veicinājis cilvēku attiecības, vai arī vienkārši mēs dzīvojam citos apstākļos, kur tradīcijas mums nedod atbildi uz šodienas jautājumiem (piem. jauno zināšanas par datoriem u.c. – paaudžu konflikti). Arī vīriešu loma kopš industrializācijas ir stipri mainījusies. Daudz piesauktā kristīgā vērtība „ģimene” kopš Bībeles laikiem arī ir stipri mainījusies. Vecajā Derībā pat nav vārds „ģimene”. Tā ir „vīra māja” – un viņa sieva(s) ir viņa īpašums (*be'ulat bá'al* 1. Moz. 20,3; 5. Moz. 22,22). (21) Mūsdienu ģimene ar vīru, sievieti un bērniem ir relatīvi jauna parādība, kopš industrializācijas 19. gadsimtā. Agrāk dzīvoja visas četras paaudzes zem viena jumta. Priekšstats par ģimeni ir labs piemērs tam, kā mēs mūsdienu parādības ielasām Bībelē, kur ir runa par pavisam citām parādībām.

Ko mēs vēlamies paturēt, par ko cīnīties, tas ir apspriežams, diskutējams jautājums. Lai to varētu, mums ir ļoti rūpīgi jāizvērtē esošā situācija.

3. Secinājumi:

No iepriekš sacītā izriet, ka pašlaik nav iespējams teikt radikālu nē – homoseksualitātei. Ir pārāk daudz neskaidrības un jautājumi bez atbildes, kas vieš šaubas par baznīcas viennozīmīgo nosodījumu. Kristiešu skatījums uz homoseksuālītāti uz nenoteiktu laiku ir jāatstāj atvērts, līdz mums būs lielāka skaidrība.

Pirms sākam tiesāt, mums vajadzētu pašiem iziet grēksūdzi. Domāju, ka starp mums nebūs neviens, kas ir bez grēka seksuālos jautājumos.

Pašlaik var stipri apšaubīt, vai garīdznieki ir gatavi palīdzēt cilvēkiem ar seksuālām problēmām, kur nu vēl pareizi izvērtēt homoseksuāli orientēta cilvēka dzīvi. Ja homoseksuālitate nebūs vairs baznīcas uzmanības centrā, tad tās locekļi varētu sākt vairāk paši domāt par savu seksuālītāti un apspriest to vidē, kur viens otram var uzticēties. Tādēļ ir liela nepieciešamība radīt vidi, kur mācītāji un draudzes locekļi bez nosodījuma var izrunāt savu pieredzi, savus jautājumus, savas grūtības ar seksu u.t.t. Baznīca līdz šim nav bijusi tā vieta, kur varētu bez bailēm par šīm lietām runāt. Parasti tiek tūlīt uzlikts zīmogs “grēks”, “tev nebūs tā, tev nebūs šitā”, bet netiek rādīts ceļš kā var atstāt savu grēku aiz sevis, lai savu seksualitāti izdzīvotu. Vēl ir svarīgi, apzināties, ka grēks pēc būtības nozīmē atšķirtību no Dieva un iecentrēšanos pašam uz sevi, nevis atsevišķu normu pārkāpšanu. Tātad te ir jautājums par to, kā mēs skatāmies uz seksuālītāti Evaņģēlija gaismā.

Tāpēc ir nepieciešams sagatavot mācītājus ar psiholoģiskām zināšanām, sarunas vešanā, grupu vadīšanā – prom no metodēm, kas veicina atkarību un uzspiež viedokli nediskutējot, neļaujot cilvēkam izaugt.

Vēlams būtu arī kritiskāka attieksme pret dažu politisko partiju mēģinājumiem instrumentalizēt baznīcu, lai nostiprinātu savu varu.

Nobeidzot ir jāmeklē veidi, kā var reāli palīdzēt homoseksuāliem cilvēkiem un viņu piederīgajiem. Tam tikai tad būs panākumi, ja no paša sākuma šajā procesā tiek iesaistīti paši homoseksuālie cilvēki. Tam ir nepieciešama diskusija baznīcas iekšienē, līdz ar to baznīcai rastos iespēja agresīvi – nosodošo un vienaldzīgo attieksmi nomainīt ar dialogu.

Ja tas nenotiks, tad varētu būt sekojošas sekas:

- Viena daļa homoseksuāli paši radikalizēsies. Atcerēsimies, ka daži HIV/AIDS inficētie mēģina savu sāpi apzināti atdarīt citiem, tos speciāli inficējot. Naidīga baznīcas attieksme attālinās homoseksuālus cilvēkus no baznīcas, un no Dieva – ar bīstamām sekām: morāla vienaldzība, atriebība, naidis, narkomānija. HIV/AIDS izplatīšana pie daudzu partneru maiņas ir daudz iespējamāk kā pie viena stabila partnera.
- Liekuļošana un meli ģimenēs, baznīcā, sabiedrībā – depresija un pašnāvības homoseksuālu vidū.
- Mēs paši nerisinām savas problēmas, savus grēkus, sludinām vienu, bet praktizējam otru.

Varu tikai aicināt uz dialogu, uz grēksūdzi un uz lūgšanu, lai mēs spētu saprast, kāda ir Dieva griba attiecībā uz mūsu homoseksuāliem brāļiem un māsām.

Mārtiņš Urdze

Piezīmes

- (1) Raksts ir pārstrādāts autora referāts, ko autors lasīja LELB mācītāju konferencē Rīgā, 5.10.2005.gadā, un kurš tika publicēts laikrakstā „Svētdienas Rīts”.-2005.- Nr.39. Konferences tēma bija diskusija par desmit LELB mācītāju parakstītu atklātu vēstuli pēc notikumiem sakarā ar praidu 2005. gada jūnijā.
- (2) Lietojot vārdu baznīcu autors saprot tradicionālās konfesijas, izņemot gadījumus, kad jēdziens tiek precizēts. Raksts ir centrēts uz luterisko baznīcu un nepretendē uz aptverošu skatījumu.
- (3) **LELB 18. Sinodes (1996. g.) Rezolūcija “Par homoseksuālisma piekropšanu un propagandu”**

Latvijas evaņģēliski luteriskā Baznīca atzīst, ka homoseksuālisma piekropšanu Svētie Raksti un tajos pamatota kristīgā morāle uzskata par grēku, kurš salīdzināms ar citiem grēkiem^[1] un šeit tiek apskatīts atsevišķi vienīgi pēdējā laikā aktivizējušos diskusiju dēļ.

Par grēku ir uzskatāma nevis cilvēka homoseksuāla nosliece, bet homoseksuālu aktu īstenošana - “domās, vārdos vai darbos”. Apzinoties visu homoseksuāli orientēta cilvēka problēmu smagumu, LELB vēlas paust izpratni un atbalstu visiem, kuri patiesi cenšas savā dzīvē šo tieksmi pārvarēt un atturēties no tās piepildīšanas. Šāds cilvēks, kaut arī grēkojis, ja to patiesi nožēlo un atgriežas, var saņemt piedošanu un absolūciju Kristus nopelna dēļ un atrasties kristīgās draudzes kopībā.

Tomēr LELB noraida katru mēģinājumu iztēlot homoseksuālisma praktizēšanu par normālu cilvēka izvēli vai dzīvesveidu, kas līdzvērtīgs bibliskajām dzimumu attiecībām: “vīrs pieķersies savai sievai un tie kļūs par vienu miesu.”^[2] Tādēļ personas, kuras apzināti praktizē homoseksuālismu vai pasludina to par savu dzīvesveidu, ir atzīstamas par atklātiem grēciniekiem, un tām nav atļauts pildīt nekādus pienākumus draudzes dievkalpojumos un Baznīcas hierarhijā. Tās ir atšķirtas arī no euharistijas kopības, kamēr netiek izpildīts evaņģēliskais princips: atgriezieties no grēkiem un nesiet pienācīgus atgriešanās augļus.^[3] Latvijas evaņģēliski luteriskā Baznīca izsludina šos nosacījumus zināšanai un vērā ņemšanai Dieva priekšā, kurš zin un pārbauda cilvēku sirdis un domas.

LELB aicina valsts varas iestādes vērst uzmanību uz to, ka pēdējā laikā, aktivizējusies homoseksuālisma propagandēšana, ir vērsta pret veselīgas sabiedrības pamatā esošajiem tikumiskajiem principiem. Respektējot katra indivīda brīvību izvēlēties savu dzīvesveidu, valsts varai tomēr būtu jāliek šķēršļi pārējo sabiedrības locekļu, it īpaši bērnu, pusaudžu un jauniešu orientēšanai homoseksuālisma virzienā - arī caur masu saziņas līdzekļiem. Īpaši homoseksuālisma propaganda būtu jānorobežo no bērnodārziem un skolām, kā arī jāizvairās no tā morālas legalizācijas vai homoseksuālas kopdzīves juridiskas pielīdzināšanas laulībai.

[1] Sal. Pāvila vēstule romiešiem 1:26,27,32; Pāvila 1.vēstule korintiešiem 6:9-1

[2] Sal. Genesis 2:4

[3] Mateja evaņģēlijs 3:2,8; šie ierobežojumi attiecas arī uz personām, kas līdzīgā veidā dzīvo citos atklātos grēkos

(4) Bywater, J., Jones, R. *Sexuality and Social Work*, Glasgow, 2007, 3.lpp.

(5) Ibid.- 153.lpp.

(6) Sk. Facts About Homosexuality and Mental Health,

http://psychology.ucdavis.edu/rainbow/html/facts_mental_health.html#hooker

), 17.04.2008.

(7) Art. Homosexualitaet, <http://de.wikipedia.org/wiki/Homosexualit%C3%A4t> , 05.10.2005, (tulk. no vācu valodas): „Seksuālās tieksmes vēl nenosaka cilvēka psiholoģisko identitāti, jo tā ietver kā būtisku sastāvdaļu brīvu attieksmi. Ne katrs (vai katra) tā sauktais „homoseksuāls” izjūt pēc būtības un intensitātes vienādas tieksmes, salīdzinājumā ar citu. Dažiem ir stipras un ilgstošas homoseksuālas izjūtas; citiem tās ir tikai vieglas un pārejošas. Tā būtu kompleksas realitātes redukcija, ja tam visam pieietu ar vienu mērāukli. Tādā veidā jauni cilvēki, kuri meklē savu identitāti, nesaņemtu palīdzību.”

(8) „Bijušo” geju atbalsta organizāciju mājas lapas var atrast <http://www.heb.lv>.

(9) Kritiski par šīm organizācijām izsakās piem.

<http://www.apa.org/pubinfo/answers.html> (angļu valodā); vācu valodā:

<http://www.lsbk.ch/seiten/linkliste.asp?L=zwischenraum>;

- <http://www.zwischenraum.net/allmaechtigewissenschaft.htm>;
[http://www.lsbk.ch/articles/Was steht wirklich in der Spitzer-Studie.asp](http://www.lsbk.ch/articles/Was_steht_wirklich_in_der_Spitzer-Studie.asp)
- (10) Bērziņš, I. [Kas vieno vidējo praideri un vidējo homofobu?](http://www.delfi.lv) // www. delfi.lv, 25. jūlijs 2005
- (11) *Vienprātības grāmata*, Augsburgas institūts 2001. Augsburgas ticības apliecība, XXVIII artikuls. Par baznīcas varu, 69.lpp.
- (12) Ibid. - Augsburgas ticības apliecības apoloģijā, IV (II) artikuls. Par taisnošanu, 85.lpp.
- (13) Sk. Apd. 10 un Gal. 2.
- (14) Ibid. - Augsburgas ticības apliecības apoloģijā, IV (II) artikuls. Par taisnošanu, 87.lpp.
- (15) Sk. Cody, P.: *Suicide and Gay, Lesbian, Bisexual, and Transgender Youth* // <http://www.healthyplace.com/Communities/Gender/gayisok/glbtsuicide.html>
- (16) Art. Homosexualitaet im Neuen Testament [http://de.wikipedia.org/wiki/Homosexualit%C3%A4t im Neuen Testament](http://de.wikipedia.org/wiki/Homosexualit%C3%A4t_im_Neuen_Testament), 17.04.2008.
- (17) Sk. Kelly, G. F. *Osnovi sovremennoj seksologii*. Izd. St. Peterburg, 2000. g., 685. lpp.
- (18) Dobsons, D. *Homoseksuālītātes izcelsme* //, <http://www.heb.lv>, 25.04.2008.
- (19) Hinck, V., "Die Sünde hassen und den Sünder lieben" - *Einige Gedanken zu einem unseligen Satz, der so nicht in der Bibel steht*. <http://www.zwischenraum.net/bildnis-suende%20hassen.htm>
- (20) Sk. ar: Putniņa, A. *Vai ir kas sliktāks par homoseksualitāti?* // Diena, 2.09.2005.
- (21) Wolff, H.P. *Anthropologie des Alten Testaments*.-München:Kaiser,1984.- 243.-248.lpp.

Summary

The author examines the reasons why so many christians in Latvia have responded with open animosity against a demonstration of gay and lesbian people in Riga - „Pride 2005” and appeals for a selfcritical approach based on facts instead of prejudices and a fundamentalist way of reading the Bible.

Par autoru

MĀRTIŅŠ URDZE, 1960, Mg. teol., Liepājas Krusta un Saraiķu ev. lut. draudžu mācītājs; Liepājas Diakonijas centra valdes priekšsēdētājs; Latvijas pilsētu, rūpnieciskās un lauku misijas kontaktu grupas valdes priekšsēdētājs. Publikācijas: Par Bībeles dievišķo inspirāciju. Svētdienas Rīts.-2003.-Nr.31., 32., 33.